

تاریخ تصویب: ۱۳۶۳/۷/۲۹

قانون خدمت وظیفه عمومی

قانون خدمت وظیفه عمومی

فصل اول: کلیات

ماده ۱ - دفاع از استقلال و تمامیت ارضی و نظام جمهوری اسلامی ایران و جان و مال و ناموس مردم وظیفه دینی و ملی هر فرد ایرانی است و در اجرای این وظیفه کلیه اتباع ذکور دولت جمهوری اسلامی ایران مکلف به انجام خدمت وظیفه عمومی برابر مقررات این قانون می‌باشند و هیچ فردمشمول خدمت وظیفه عمومی را جز در موارد مصرحه در این قانون نمی‌توان از خدمت معاف کرد.

تبصره ۱ - با توجه با اصل ۱۵۱ قانون اساسی واحد بسیج مستضعفین سپاه پاسداران انقلاب اسلامی موظف است در اسرع وقت امکانات آموزش نظامی اتباع انانث دولت جمهوری اسلامی ایران را با رعایت کلیه موازین شرعی فراهم نماید. این آموزش برای انانث الزامی نیست.

تبصره ۲ - وزارت آموزش و پرورش موظف است با همکاری نیروهای مسلح آموزشگاهی را که زمینه ساز آمادگی دفاعی است طبق موازین اسلامی در برنامه‌های آموزشی مقاطع تحصیلی راهنمایی و دبیرستان پیش بینی نماید. این آموزش برای دختران تنها در زمینه‌های دفاع غیر نظامی خواهد بود.

ماده ۲ - هر فرد ذکور ایرانی از اول فروردین ماه سالی که طی آن سال وارد سن ۱۹ سالگی می‌شود مشمول مقررات خدمت وظیفه عمومی خواهد شد.

ماده ۳ - سن مشمولان و افراد تحت تکفل از لحاظ خدمت وظیفه و یا معافیت از آن تابع مندرجات اولیه اولین شناسنامه بوده و هر گونه تغییری که بعداً به عمل آمده باشد از لحاظ وظیفه عمومی معتبر نخواهد بود.

تبصره - در صورتی که اختلاف بین سن واقعی مشمول (طبق نظریه شورای پزشکی مندرج در تبصره ۱ ماده ۴۱ این قانون) و سن مندرج در شناسنامه اولیه بیش از ۵ سال باشد، طبق نظر شورای پزشکی عمل خواهد شد.

ماده ۴ - خدمت وظیفه عمومی ۳۰ سال است و مراحل آن برای کلیه مشمولان به شرح زیر است:

الف - دوره ضرورت دو سال و در صورتی که مشمولان مزاد بر نیاز باشند شورای عالی دفاع می‌تواند این مدت را تا ۱۸ سال تقلیل دهد.

ب - دوره احتیاط ۸ سال.

ج - دوره ذخیره اول ۱۰ سال.

د - دوره ذخیره دوم ۱۰ سال.

تبصره ۱ - تاریخ شروع و پایان خدمت در مراحل احتیاط و ذخیره از تاریخ پایان خدمت دوره ضرورت محاسبه می‌گردد و در هر حال تاریخ خاتمه آن از سن ۵۰ سالگی تجاوز نخواهد کرد.

تبصره ۲ - در مواقع ضرورت و بسیج همگانی ممکن است افراد مشمول این قانون تا سن شصت‌سالگی نیز احضار شوند.

تبصره ۳ - مفاد بند الف این ماده نسبت به مشمولانی مجری است که از اول فروردین ماه سال ۱۳۶۳ به خدمت اعزام شوند.

ماده ۵ - کلیه مشمولان قادر به خدمت و بلامانع به خدمت دوره ضرورت اعزام می‌شوند و پس از فراگرفتن آموزشهای نظامی لازم بقیه خدمت‌دوره ضرورت را در نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران انجام خواهند داد. تعیین ترتیب تقدم برای استفاده از مشمولان مزبور در هر یک از سازمانهای نظامی و انتظامی و نحوه سهمیه‌بندی آنها توسط ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی تهیه و به تصویب شورای عالی دفاع می‌رسد.

تبصره ۱ - تعیین تعداد سهمیه هر یک از نیروهای نظامی و انتظامی از مشمولین هر دوره به وسیله کمیسیونی انجام خواهد شد که از نمایندگان نیروهای مزبور و به ریاست رییس اداره وظیفه عمومی تشکیل می‌گردد.

تبصره ۲ - سپاه پاسداران انقلاب اسلامی می‌تواند مشمولین مورد نیاز خود را در هر دوره طبق ضوابط خاص پذیرش سپاه از بین دارندگان دفترچه آماده به خدمت در حد سهمیه تعیین شده انتخاب و قبل از تاریخ اعزام آنان لیست اسامی آنها را به اداره وظیفه عمومی اعلام نماید. این مشمولین برای انجام خدمت وظیفه عمومی در اختیار سپاه قرار می‌گیرند.

تبصره ۳ - نیروهای نظامی و انتظامی موظفند طبق اصل ۱۴۷ قانون اساسی پرسنل کادر ثابت و وظیفه خود را بنا به درخواست دولت برای امور تولیدی، عمرانی، تحقیقاتی، آموزشی، بهداشتی و درمانی با رعایت کامل موازین اسلامی در حدی که به آمادگی رزمی آنها آسیبی وارد نیاید در اختیار دولت قرار دهند.

ماده ۶ - قانون خدمت نیروی انسانی، درمانی و بهداشتی مصوب ۵۸،۹،۲۴ شورای انقلاب والحاقیه‌ها و اصلاحیه‌های بعدی آن بقاء و مشمولین مذکور در آن قانون پس از طی دوره آموزش مقدماتی نظامی بعد از تأمین نیازمندیهای نیروهای مسلح ادامه خدمت را تا ۵ سال در وزارت بهداشتی انجام می‌دهند.

ماده ۷ - قانون معافیت فارغ‌التحصیلان مراکز تربیت معلم از خدمت وظیفه عمومی مصوب 58.2.27 شورای انقلاب ابقاء و مشمولین مذکور در آن قانون پس از طی دوره آموزش مقدماتی نظامی بقیه خدمت مقرر در آن قانون را در آموزش و پرورش انجام خواهند داد.

ماده ۸ - داوطلبان شغل معلمی خلبانی در آموزشگاه فنون هواپیمایی به شرط سپردن تعهد و انجام ده سال خدمت و داوطلبان شغل تکنیسینی‌هواپیما در این آموزشگاه به شرط سپردن تعهد و انجام دوازده سال خدمت از انجام خدمت وظیفه معاف خواهند بود.

ماده ۹ - دانشجویان دوره چهارساله آموزشی شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران به شرط سپردن تعهد و انجام ۱۰ سال خدمت در این شرکت پس از طی دوره آموزش مقدماتی و تخصصی در نیروی دریایی و بر روی عرشه ناوهای نیروی دریایی از انجام بقیه خدمت دوره ضرورت معاف خواهند بود.

ماده ۱۰ - انجام امور زیر در مورد مضمولین وظیفه عمومی مستلزم ارائه مدرک دال بر رسیدگی به وضع مضمولیت آنان از اداره وظیفه عمومی می‌باشد و فتوکپی مدرک ارائه شده از جمله منضمات ضروری پرونده متشکله می‌باشد:

الف - شرکت در آزمایشات رانندگی و اخذ گواهینامه.

ب - دریافت هر گونه وام و کمکهای کشاورزی و صنعتی و دامداری و مسکن از طریق وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و نهادهای قانونی.

ج - کاندیدا شدن جهت انتخابات مجلس شورای اسلامی و سایر شورا و انجمنهای قانونی.

د - تحویل اصل گواهینامه یا پایان نامه دوره‌های تحصیلی دیپلم و بالاتر از وزارتخانه مربوطه.

ه - صدور پروانه کسب و اجازه اشتغال و عضویت در شرکتهای تعاونی.

و - ثبت هر گونه نقل و انتقال غیر قهری اموال به طور مستقیم و غیر مستقیم در دفاتر اسناد رسمی.

ز - دریافت مستمری از سازمانهای دولتی و وابسته و نهادهای قانونی.

ح - استخدام به هر صورت (رسمی، پیمانی، روزمزد و خرید خدمت) در وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و نهادهای قانونی و شرکتهای دولتی.

تبصره ۱ - در مواردی که ضرورت یا حرج ایجاب کند که معاملات مشمول ثبت گردد، مانند اموال مشترک که عدم ثبت اموال مشمول موجب زیان مالی بر شرکاء دیگر گردد، ثبت اموال مشمول بلامانع است. تشخیص موضوع به عهده محاکم صالحه است.

تبصره ۲ - سایر اموری که در دیگر قوانین منوط به روشن شدن وضعیت خدمتی مشمول می‌باشد، به قوت خود باقی است.

ماده ۱۱ - در زمان جنگ و بسیج همگانی در صورت لزوم کسانی که به علتی در زمان صلح از معافیت خدمت دوره ضرورت استفاده نموده‌اند، نیز به خدمت احضار و از حقوق و مزایای مضمولین دوره احتیاط هم طبقه خود استفاده خواهند نمود.

ماده ۱۲ - کارگران و مستخدمینی مؤسسات دولتی و نهادهای قانونی و سازمانهای وابسته به دولت که خدمت دوره وظیفه عمومی را انجام می‌دهند پس از پایان خدمت مجدداً به کار اولیه خود اشتغال خواهند یافت و کارفرما یا مسئولین مربوطه مکلفند آنان را به کار اولیه خود بگمارند.

تبصره ۱ - در مورد مؤسسات خصوصی کارفرما یا مسئولین مربوطه در صورتی مکلفند آنان را به کار اولیه خود بگمارند که در قرارداد استخدام این مسأله شرط شده باشد.

تبصره ۲ - آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارتین کشور و کار و امور اجتماعی و سازمان امور اداری و استخدامی کشور تهیه و به تصویب هیأت‌وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۳ - مشمولانی که با طی دوره دانشکده‌ها و آموزشگاههای نظامی و انتظامی برای خدمت در کادر ثابت استخدام شوند مدت تحصیل آنها جزء خدمت دوره ضرورت محسوب خواهد شد و اگر مدت تحصیل از دو سال کمتر باشد، از دوره خدمت آنان به نسبت کسری خدمت تا دو سال جزء خدمت دوره ضرورت محسوب می‌شود.

تبصره ۱ - آن عده از محصلین مراکز آموزشی کادر ثابت نیروهای نظامی و انتظامی که قبل از نیل به درجه یا پایان دوره آموزشی (در مورد کمیته وسپاه) مستعفی یا اخراج شوند دو سال خدمت دوره ضرورت را بدون احتساب مدت قبلی انجام خواهند داد. در صورتی که محصلین به علت بیماری یا عدم صلاحیتی که ناشی از اعمال ارادی آنان نباشد برکنار گردند مدت تحصیل جزء خدمت دوره ضرورت آنان محسوب خواهد شد.

تبصره ۲ - افسران و همافران و درجه‌داران کادر ثابت و اعضاء ثابت سپاه پاسداران و کمیته انقلاب اسلامی در صورتی که به موجب مقررات استخدامی مربوطه از خدمت مستعفی یا اخراج شوند مدت تحصیل آنان قبل از نیل به درجه یا پایان دوره آموزشی (در مورد کمیته یا سپاه) جزو خدمت دوره ضرورت محسوب نخواهد شد و اگر بعد از نیل به درجه یا پایان دوره آموزشی از خدمت مستعفی یا اخراج گردند و مدت خدمت آنان از دو سال کمتر باشد بقیه خدمت دوره ضرورت را تا دو سال با درجه سربازی و وظیفه انجام خواهند داد.

ماده ۱۴ - مشمولانی که به عنوان کارمند رسمی با تعهد ۹ سال خدمت در نیروهای نظامی و انتظامی استخدام شوند پس از انجام تعهد مزبور از خدمت دوره ضرورت معاف خواهند شد. مدت تعهد مزبور در نقاط بد آب و هوا ۶ سال می‌باشد در صورتی که کارمندان فوق‌الذکر از گروه پزشکی وفنی که دارای مدرک فوق دیپلم به بالا در این دو رشته می‌باشند، مدت‌های فوق به ترتیب ۶ سال و ۴ سال خواهد بود.

تبصره ۱ - آن عده از کارمندان فوق که به علت انتزاع قسمت مربوطه از نیروهای نظامی و انتظامی به یکی از وزارتخانه‌ها یا سازمانهای دولتی و وابسته به دولت یا شهرداری و هلال احمر یا نهادهای قانونی منتقل شوند، بقیه مدت تعهد خود را در سازمان جدید انجام خواهند داد.

تبصره ۲ - سازمانهای استخدام‌کننده کارمندان مشمول فوق موظفند در طول مدت خدمت مورد تعهد به کارمندان مزبور آموزش نظامی عمومی بدهند.

تبصره ۳ - کارمندان فوق که قبل از انجام خدمت مورد تعهد بنا به تشخیص نیرو یا سازمان مربوطه به عللی خارج از اعمال ارادی خود از خدمت برکنار شوند، در صورتی که مدت خدمت آنان در نقاط عادی و بد آب و هوا و حداقل به ترتیب به ۵ سال و ۳ سال بالغ گردد، از انجام خدمت دوره ضرورت معاف خواهند بود و چنانچه کمتر از مدت‌های مذکور خدمت نموده باشند به ازاء هر یک سال کسری ۴ ماه خدمت دوره ضرورت انجام خواهند داد. و در حال خدمت دوره ضرورت این قبیل از کارمندان کمتر از ۴ ماه نخواهد بود.

ماده ۱۵ - سربازان و وظیفه‌ای که حین انجام خدمت دوره ضرورت با داشتن حداقل گواهینامه دوره ابتدایی و با تعهد ۵ سال خدمت پیمانی برای خدمت در مشاغل سازمانی مورد نیاز نیروهای نظامی و انتظامی استخدام گردند، تا دو سال از خدمت آنان در صورت انجام تعهد به منزله خدمت دوره ضرورت محسوب خواهد شد و در صورتی که قبل از خاتمه تعهد به هر علت از خدمت مستعفی و یا برکنار گردند، چنانچه مشمول معافیه‌های قانونی نباشند بدون احتساب مدت تعهد انجام شده بقیه خدمت دوره ضرورت را برابر قانون انجام خواهد داد.

ماده ۱۶ - کلیه مشمولانی که وارد خدمت دوره ضرورت می‌شوند طبق آیین‌نامه‌های ارتش جمهوری اسلامی ایران نسبت به انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی و قانون اساسی و مقام رهبری (فرماندهی کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران) سوگند وفاداری یاد خواهند کرد.

فصل دوم: احضار برای دوره ضرورت

ماده ۱۷ - در مواقع ضروری ممکن است بنا به مقتضیات یا پیشنهاد شورای عالی دفاع و فرمان فرماندهی کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران (مقام رهبری) مشمولین وظیفه عمومی دوره ضرورت بیش از دو سال به خدمت ادامه و یا قبل از خاتمه دو سال از خدمت مرخص شوند که در صورت اول به میزان دو برابر خدمت اضافی از ادوار خدمت آنان در دوره‌های احتیاط و ذخیره کسر می‌شود.

ماده ۱۸ - به وضع مشمولان خدمت وظیفه عمومی یک سال قبل از اعزام به خدمت دوره ضرورت یعنی در سالی که مشمولان در آن سال وارد سن ۱۹ سالگی می‌شوند رسیدگی خواهد شد.

ماده ۱۹ - کسانی که به سن ۱۹ سالگی می‌رسند پس از انتشار آگهی احضار موظفند برای روشن نمودن وضع مشمولیتشان به سازمان وظیفه عمومی محل تولد مراجعه و خود را معرفی نمایند و در صورتی که در خارج از محل تولد اقامت داشته باشند می‌توانند به سازمان وظیفه عمومی محل اقامت خود مراجعه کنند. مشمولان مقیم خارج از کشور باید به نمایندگی کنسولی یا سیاسی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشور محل اقامت خود و در صورت نبودن آن به نزدیکترین نمایندگی کنسولی یا سیاسی دولت جمهوری اسلامی ایران مراجعه کنند.

ماده ۲۰ - اداره ثبت احوال هر محل مکلف است صورت اسامی متولدین ذکور شهرستان یا بخشهای حوزه مأموریت خود را که در سال بعد باید به‌وضع مشمولیت آنان رسیدگی شود، به طور تفکیک در چهار نسخه تهیه و تا اول آذر ماه هر سال به مراجعی که برای رسیدگی به امر وظیفه عمومی تعیین شده و یا خواهد شد تسلیم کند.

فصل سوم: رسیدگی

ماده ۲۱ - حوزه‌های وظیفه عمومی تهران و مراجعی که در هر یک از مراکز شهرستانها و بخشها مسئول رسیدگی به امور وظیفه عمومی محل می‌باشند زیر نظر ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران انجام وظیفه خواهند نمود.

تبصره ۱ - رییس اداره وظیفه عمومی از نظر سازمانی معاون فرمانده ژاندارمری کل در امر وظیفه عمومی بوده و بنا به پیشنهاد فرمانده ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران و تصویب وزیر کشور تعیین می‌گردد.

تبصره ۲ - رییس اداره وظیفه عمومی موظف است کلیه دستورالعملها و بخشنامه‌ها و اطلاعیه‌هایی را که به نحوی به نیروهای نظامی و انتظامی و مراجع قضایی مرتبط باشند و امور اجرایی مربوطه را در شورایی که با شرکت نمایندگان وزارت کشور، ستاد مشترک، ستاد مرکزی سپاه و یک دادیار به نمایندگی دیوان عالی کشور زیر نظر رییس اداره وظیفه عمومی تشکیل می‌شود، هماهنگ نماید.

ماده ۲۲ - نمایندگان کنسولی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشورهای خارج از مسئول اجرای مقررات قانون وظیفه عمومی نسبت به مشمولان مقیم

حوزه‌های مأموریت خود می‌باشند و موظفند به وضع مشمولیت آنان رسیدگی کرده و نتیجه اقدامات را از طریق وزارت امور خارجه به اداره‌وظیفه عمومی اعلام دارند.

ماده ۲۳ - مشمولانی که برای ادامه تحصیل به خارج از کشور مسافرت می‌کنند پس از ترک تحصیل یا فراغ از تحصیل همچنین مشمولانی که پس از احضار به خدمت طبق آیین‌نامه اجرایی این قانون به طور موقت به خارج از کشور مسافرت می‌کنند در پایان مدت تعیین شده باید جهت رسیدگی به‌وضع مشمولیتشان خود را به سازمانهای وظیفه عمومی داخل کشور معرفی کنند.

ماده ۲۴ - به وضع مشمولانی که ادعای تکفل نمایند در مراکز شهرستانها و بخشها توسط هیأتی مرکب از اشخاص زیر رسیدگی می‌شود:

الف - بخشدار محل یا نماینده او.

ب - رییس سازمان وظیفه عمومی محل یا نماینده او.

ج - نماینده دادستان شهرستان و در صورت نبودن دادر و وجود دادگاه صلح، نماینده دادگاه.

د - نماینده سپاه پاسداران محل.

ه - یک نفر از نمایندگان شورای اسلامی شهرستان یا شورای اسلامی بخش یا شهر به معرفی شورای مربوطه.

ماده ۲۵ - در صورتی که مشمول یا افرادی از بستگان او که مدعی کفالت مشمول نسبت به خود هستند ادعا نمایند که حقی از آنان تضییع شده‌است همچنین هر یک از اعضای هیأت رسیدگی و یا فرمانده رده سازمانی بالابرو یا رییس اداره وظیفه عمومی می‌توانند با ذکر دلیل موجه به رأی صادره از هیأت رسیدگی اعتراض نمایند و پرونده مشمول در هیأت رسیدگی تجدید نظر مطرح و رأی هیأت مزبور به استثنای موارد منطبق با ماده ۱۳۹ این قانون قطعی و غیر قابل اعتراض است. اعتراض به رأی سربازی مانع اعزام مشمول به خدمت وظیفه نمی‌باشد.

ماده ۲۶ - هیأت رسیدگی تجدید نظر در سازمان وظیفه عمومی تهران و مراکز هنگها و گردانهای مستقل ژاندارمری با شرکت اشخاص زیر تشکیل می‌شود:

الف - فرماندار یا معاون او.

ب - در سازمان وظیفه عمومی تهران رییس سازمان یا جانشین او، در هنگها و گردانها مستقل ژاندارمری فرمانده هنگ یا گردان مستقل یا معاون آنها.

ج - دادستان شهرستان یا یکی از دادیاران.

د - فرمانده سپاه شهرستان یا قائم مقام وی.

ه - یک نفر به انتخاب شورای اسلامی شهرستان مربوطه.

ماده ۲۷ - در مورد مواد ۲۴ و ۲۶ تشکیل جلسات با دو سوم اعضاء و تصویب با اکثریت مطلق آراء اعضاء خواهد بود.

ماده ۲۸ - در صورتی که حداکثر طرف ۵ سال از تاریخ صدور رأی هیأت تجدید نظر معلوم شود که نظر هیأت رسیدگی تجدید نظر منطبق با اصول وقوانین

جاری نبوده و اهمیت آن به حدی باشد که در وضع مشمول مؤثر باشد پرونده به وسیله رییس اداره وظیفه عمومی به یکی از هیأت‌های رسیدگی تجدید نظر ارجاع خواهد شد و نظر این هیأت قطعی و لازم‌الاجرا است.

ماده ۲۹ - در صورتی که در حین انجام خدمت دوره ضرورت مشمول یا یکی از کسان تحت تکفل او ادعای کفالت کند فرماندهان و رؤسای مربوطه مکلفند مراتب را به حوزه‌های وظیفه عمومی یا گروهانهای اعزام‌کننده مشارالیه اعلام دارند که در اسرع وقت وضع مشمول در هیأت رسیدگی مطرح و تصمیم مقتضی اتخاذ شود.

ماده ۳۰ - به ادعای کفالت مشمولانی رسیدگی می‌شود که غیبت نداشته باشند مگر این که در موقع احضار و در طول مدت غیبت و حین رسیدگی حائز شروط معافیت کفالت بوده باشند که در این صورت این قبیل مشمولان از معافیت کفالت استفاده خواهند کرد (با در نظر گرفتن ماده ۵۵) تبصره - رییس اداره وظیفه عمومی یا نماینده او در صورتی که دلائل و مدارک مثبت‌های مبنی بر معافیت از خدمت در پرونده موجود باشد می‌تواند برای یک دوره دستور عدم اعزام صادر نماید.

فصل چهارم: معافیتها

بخش اول - معافیت تحصیلی

ماده ۳۱ - دانش‌آموزان دانشسراها و دانش‌آموزان چهارساله آخر دوره متوسطه و هنرآموزان هنرستانها و آموزشگاههای فنی و حرفه‌ای که ارزش تحصیلی دیپلم آنها از طرف مراجع صلاحیت‌دار معادل متوسطه کامل شناخته شده تحصیل نمایند و دانشجویان و هنرجویان دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی اگر در حین تحصیل به سن مشمولیت برسند تا زمانی که به تحصیلات خود ادامه می‌دهند از اعزام به خدمت دوره ضرورت معاف خواهند بود.

ماده ۳۲ - طلاب علوم دینی که قبل از رسیدن به سن مشمولیت و یا اعزام هم طبقه خود طبق ضوابط شورای مدیریت حوزه علمیه قم و یا نماینده رسمی آن در شهرستانها به تحصیل اشتغال ورزیده در مدت تحصیل می‌توانند از مزایای ماده ۳۱ قانون استفاده کنند ارزشیابی میزان تحصیل با شورای مدیریت و یا نماینده آن خواهد بود.

تبصره - مشمولان دیپلمه که دوره سطح و یا حداقل ۶ سال دوره خارج را گذرانده باشند به ترتیب همانند مشمولان لیسانس و دکتر خواهند بود و چنانچه بدون دیپلم دوره‌های مذکور را گذرانده باشند همانند مشمولان فوق دیپلم و فوق لیسانس می‌باشند و در هر صورت طلابی که به درجه اجتهاد نایل گردند همانند مشمولین دکتر می‌باشند.

ماده ۳۳ - صدور کارت معافیت تحصیلی دانش‌آموزان و هنرجویان و دانشجویان و طلاب علوم دینی موکول به گواهی اشتغال به تحصیل آنان از طرف مقامات صالحه بوده و مدت اعتبار آن یک سال تمام است.

ماده ۳۴ - دانش‌آموزان و هنرجویان و دانشجویان و طلاب علوم دینی مشمول به محض ترک تحصیل یا اخراج یا فراق از تحصیل باید برای انجام خدمت دوره ضرورت خود را معرفی کنند. مقامات مسئول مکلفند صورت اسامی این قبیل مشمولان را با ذکر مشخصات کامل و نشانی و رشته تحصیلی به طور انفرادی و بدون تأخیر به سازمان وظیفه عمومی محل ارسال دارند.

تبصره ۱ - مشمولان که با داشتن معافیت تحصیلی در خارج از کشور تحصیل می‌کنند پس از ترک تحصیل یا فراغ از تحصیل موظفند حداکثر ظرف یک سال خود را به سازمان وظیفه عمومی مربوط در داخل کشور معرفی کنند.

تبصره ۲ - مقامات مسئول حسب مورد موظفند ارزش تحصیلی این قبیل مشمولان را از تاریخ تسلیم مدارک حداکثر ظرف دو ماه تعیین و به آنان تسلیم و مراتب را به اداره وظیفه عمومی اعلام کنند.

ماده ۳۵ - مشمولان دیپلمه که با داشتن برگ آماده به خدمت یا برگ معافیت موقت از خدمت دوره ضرورت در مسابقه ورودی یکی از دانشگاهها یا مؤسسات آموزش عالی داخل کشور قبول شده تا زمانی که به تحصیل اشتغال دارند، می‌توانند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند مشروط به این که دارای غیبت غیر موجه نباشند. این معافیت فقط برای یک بار داده خواهد شد.

ماده ۳۶ - فارغ‌التحصیلان دیپلمه در صورتی که از نظر مقررات این قانون و بنا به گواهی وزارت فرهنگ و آموزش عالی حائز شروط اشتغال به تحصیل در خارج از کشور باشند و ادامه تحصیل آنان در رشته‌های مورد تأیید وزارت فرهنگ و آموزش عالی باشد می‌توانند با استفاده از مقررات معافیت تحصیلی برای ادامه تحصیل به خارج از کشور مسافرت کنند.

ماده ۳۷ - دانش‌آموزانی که قبل از سن مشمولیت بخواهند در خارج از کشور ادامه تحصیل دهند در صورتی که مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش باشد می‌توانند از معافیت تحصیلی برای ادامه تحصیل در خارج از کشور استفاده نمایند.

تبصره - فرزندان ایرانیان مقیم خارج از کشور و فرزندان مأمورین ثابت دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور همچنین کسانی که قانوناً تحت کفالت یا ولایت قانونی آنها هستند تا اخذ دیپلم از مقررات این ماده مستثنی بوده و ادامه تحصیل آنان در رشته‌های عالی و دانشگاهی با تأیید وزارت فرهنگ و آموزش عالی بلامانع خواهد بود.

ماده ۳۸ - آیین‌نامه اجرایی مواد این بخش از طرف وزارتخانه‌های کشور، دفاع، سپاه، آموزش و پرورش و فرهنگ و آموزش عالی و با کسب نظر از شورای مدیریت حوزه علمیه قم اداره وظیفه عمومی تهیه و تصویب و به موقع اجزاء گذاشته خواهد شد.

بخش دوم - معافیت پزشکی

ماده ۳۹ - مشمولان خدمت وظیفه عمومی از نظر وضع مزاجی و استعداد جسمی و روانی به چهار دسته به شرح زیر تقسیم می‌شوند:
۱- کسانی که از نظر جسمی و روانی سالم و قادر به انجام خدمت هستند.

۲- کسانی که به علت نقص عضو یا ابتلاء به بیماری از سلامتی کامل برخوردار نبوده اما قادر به انجام خدمت در امور غیر رزمی می‌باشند.

۳- کسانی که به علت عدم رشد یا ابتلاء به بیماری موقتاً قادر به انجام خدمت دوره ضرورت نیستند.

۴- مشمولانی که به علت نقص عضو یا ابتلاء به بیماری جسمی و یا روانی به طور دائم قادر به انجام خدمت دوره ضرورت نیستند.

تبصره ۱ - نحوه طبقه‌بندی مشمولان و طرز معاینه و ضوابط معافیت پزشکی آنها به موجب آیین‌نامه معاینه پزشکی مشمولان خدمت وظیفه‌عمومی خواهد بود که وسیله ستاد مشترک تهیه و به تصویب وزارتخانه‌های بهداری، کشور، دفاع و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران خواهد رسید.

تبصره ۲ - مشمولان موضوع بند ۲ این ماده که برای انجام خدمت در مشاغل غیر رزمی نیروهای نظامی یا انتظامی اختصاص داده می‌شوند، آن‌قسمت از برنامه آموزش عملی و نظامی را که به تشخیص کمیسیون پزشکی مراکز آموزش نیروهای مسلح با سلامتی آنان منافات داشته باشد انجام نخواهد داد.

ماده ۴۰ - به مشمولانی که به علت ابتلاء به بیماری موقتاً قادر به انجام خدمت دوره ضرورت نباشند برای مدتی که شورای پزشکی تعیین می‌نماید در هر حال متجاوز از یک سال نخواهد بود معافیت موقت پزشکی داده خواهد شد و در سال دوم در صورت ادامه بیماری به همان نحو اقدام و چنانچه در سال سوم نیز قادر به انجام خدمت نباشند به طور دائم از خدمت دوره ضرورت معاف خواهند شد.

تبصره ۱ - مشمولان پزشک فقط در صورتی معاف دائم از خدمت دوره ضرورت شناخته می‌شوند که قادر به اشتغال به حرفه طبابت نباشند. آن‌تعداد از مشمولین خدمت دوره ضرورت پزشک که از سلامتی کامل برخوردار نیستند لیکن قادر به طبابت می‌باشند، به خدمت دوره ضرورت اعزام می‌گردند و برابر نظر شوراها و پزشکی از خدمت سنگین معاف خواهند شد.

تبصره ۲ - در زمان جنگ یا بسیج همگانی می‌توان افرادی را که در زمان صلح به علل پزشکی یا تکفل از خدمت دوره ضرورت معاف شده‌اند نیز به خدمت احضار کرد.

ماده ۴۱ - معاینه مشمولان وسیله یک نفر پزشک از نیروهای مسلح انجام می‌شود و در صورت نبودن پزشک از نیروهای مسلح از پزشکان غیرنظامی که صلاحیت آنان وسیله بهداری محل و فرماندار یا بخشدار محل تأیید شده باشد استفاده خواهد شد.

تبصره ۱ - اظهار نظر در مورد معافیت پزشکی مشمولان باید توسط سه نفر پزشک که مورد تأیید رییس بهداری و فرماندار محل باشند انجام شود ورأی اکثریت این پزشکان معتبر است.

تبصره ۲ - مدیران عامل بهداری هر استان موظفند پزشکان مورد نیاز شوراها و پزشکی موضوع تبصره را تعیین و به فرمانداری محل معرفی نمایند.

ماده ۴۲ - در صورتی که مشمولان در حین خدمت دوره ضرورت مبتلا به نقص عضو یا بیماری‌هایی شوند که پس از اتمام مدت معالجه کمتر از ۶ ماه نباشد و طبق نظر شورای پزشکی بیمارستانهای نیروهای مسلح جمهوری اسلامی که مورد تأیید عقیدتی - سیاسی در نیروی مربوطه هستند قادر به انجام خدمت نباشند از انجام بقیه خدمت دوره ضرورت معاف خواهند بود.

تبصره - دوران معالجه مشمولان موضوع این ماده جزو خدمت دوره ضرورت آنان محسوب می‌گردد.

ماده ۴۳ - چنانچه رییس اداره وظیفه عمومی ظرف ۵ سال به نحوی اطمینان حاصل نماید که مشمولی با تقلب و دسیسه در معاینه پزشکی معافیت‌آخذ نموده

یا برخلاف این قانون و آیین‌نامه معاینه و معافیت پزشکی از خدمت دوره ضرورت معاف تشخیص داده شده از این قبیل مشمولان توسط شورای عالی پزشکی که از ۵ نفر از پزشکان نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران تشکیل می‌گردد معاینه مجدد به عمل خواهد آمد و نظر این شورا قطعی و لازم‌الاجرا است.

بخش سوم - معافیت کفالت

ماده ۴۴ - مشمولان زیر حسب مورد از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌باشند.

الف - یگانه مراقب و نگهدارنده پدر یا جد یا برادر و یا مادر یا جده یا خواهر که قادر به اداره امور خود نباشد.

ب - یگانه مراقب و نگهدارنده برادر یا خواهر صغیر.

ج - یگانه سرپرست و خواهر مجرد در صورتی که تا سن ۲۴ سالگی مجرد باشد.

د - از ۲ یا ۳ برادر واجد شرایط اعزام به خدمت یکی از آنان تا خاتمه خدمت دیگری به خدمت دوره ضرورت یا احتیاط اعزام نخواهد شد. و ترتیب تقدم در اعزام بر مبنای سن مشمول خواهد بود.

ه - مشمولین غیر غایبی که دارای همسر یا فرزند تحت تکفل می‌باشد تا تصویب و اجرای لایحه مذکور در ماده ۵۵ این قانون در زمان صلح. بدیهی است پس از تصویب و اجرای لایحه مذکور به شرط نداشتن مانع دیگری مشمولین فوق به خدمت اعزام خواهند شد.

تبصره ۱ - مشمولان بندهای الف و ب چنانچه در پنج سال متوالی دارای شرایط معافیت موقت از خدمت باشند در پایان سال پنجم به آنها معافیت در زمان صلح داده خواهد شد. و مشمولین بند ج تا پایان سن ۲۴ سالگی خواهر می‌توانند سالانه از معافیت موقت استفاده و سپس به شرط نداشتن مانع دیگری به خدمت اعزام شوند.

تبصره ۲ - مشمولانی که برای انجام خدمت وظیفه عمومی احضار می‌شوند در صورتی که در تاریخهای معینه بدون عذر موجه خود را معرفی نکنند از معافیت موضوع این ماده محروم می‌شوند (با توجه به ماده ۵۵).

ماده ۴۵ - با مشمولینی که پدر یا برادر آنها از تاریخ ۱۹,۱۰,۵۶ در راه به ثمر رسیدن انقلاب اسلامی و استمرار آن معلول یا اسیر یا مفقودالثر شده یا بشوند به ترتیب زیر رفتار خواهد شد.

الف - در صورتی که یگانه فرزند ذکور خانواده معلول باشد که طبق نظر شورای پزشکی به تنهایی قادر به اداره امور شخصی خود نباشند از انجام خدمت دوره ضرورت و احتیاط معاف دائم خواهند شد.

ب - چنانچه دارای برادر صغیر یا برادر معلول یا این که یگانه اولاد ذکور باقی مانده خانواده اسیر و یا مفقودالثر باشند، طبق تبصره ۱ ماده ۴۴ عمل خواهد شد.

تبصره - شرایط اسیر و مفقودالثر و معلول شناخته شدن و خانواده آنان در آیین‌نامه اجرایی این قانون پیش‌بینی خواهد شد.

ماده ۴۶ - مشمولانی که ادعای کفالت می‌کنند می‌توانند مدارک لازم را پیش از اعزام به حوزه وظیفه عمومی محل سکونت خود تسلیم کنند. تحقیقات لازم نسبت به ادعای کفالت این قبیل مشمولان و همچنین تصدیق صحت مندرجات استشهاد و مدارک آنها با شهربانی و یا ژاندارمری خواهد بود.

تبصره - در هر سال که مشمولان سالم و بلا مانع، نیاز نیروهای مسلح جمهوری اسلامی را تأمین نموده باشند به مشمولان بند ۲ ماده ۳۹ و مشمولانی که دارای معافیت موقت و معتبر به مدت ۲ سال باشند معافیت دائم در زمان صلح داده خواهد شد.

فصل پنجم: آموزش نظامی مشمولان و درجات و حقوق و مزایای آنان

ماده ۴۷ - کلیه مشمولان طبق برنامه و مدت آموزشی که از طرف ستاد مشترک ارتش و ستاد مرکزی سپاه تنظیم می‌گردد دوره آموزش مقدماتی نظامی را طی خواهد کرد.

تبصره ۱ - مشمولان فوق دیپلم جهت طی دوره درجه‌داری وظیفه به مراکز آموزشی و فرهنگی اعزام و پس از گذراندن دوره مقدماتی و تخصصی و داشتن سلامت جسمی و روانی و صلاحیت اخلاقی و سیاسی به یکی از درجات گروهبانی وظیفه نائل می‌شوند در غیر این صورت با درجه افرادی وظیفه به خدمت ادامه خواهند داد.

تبصره ۲ - مشمولان دیپلمه و پائین‌تر پس از طی دوره مقدماتی با درجه افرادی وظیفه به خدمت در نیروها و سازمانهای مربوطه مشغول خواهند شد.
تبصره ۳ - در موارد ضروری نیروها و سازمانهای نظامی و انتظامی مجاز خواهند بود تعدادی از مشمولان دیپلمه را در تخصصهای مورد نیاز براساس ضوابط مندرج در آیین‌نامه اجرایی این قانون انتخاب و جهت طی دوره درجه‌داری وظیفه به مراکز آموزشی و فرهنگی اعزام دارند.

ماده ۴۸ - مشمولان لیسانسیه و بالاتر پس از طی دوره آموزشی مقدماتی نظامی و موفقیت در آزمایشهای آن در صورتی که از لحاظ اخلاقی و سیاسی و مکتبی شایستگی داشته باشند پس از طی دوره آموزش افسری وظیفه و موفقیت در آزمایشهای آن دارندگان دانشنامه دکترا به درجه‌ستوان یکمی و سایرین به درجه ستوان دومی وظیفه نائل خواهند شد.

تبصره ۱ - در صورتی که مشمولان موضوع این ماده در آزمایشهای دوره مقدماتی نظامی مردود شوند و یا طبق نظر شورای مرکز آموزشی از لحاظ جسمی، مکتبی و اخلاقی صلاحیت لازم جهت نیل به درجه افسری را نداشته باشند برای طی دوره درجه‌داری اعزام خواهند شد.

تبصره ۲ - در صورتی که مشمولان موضوع این ماده در آزمایشهای دوره آموزشی افسری وظیفه مردود گردند یا از لحاظ مکتبی و اخلاقی واجد صلاحیت نیل به مقام افسری بر حسب تشخیص شورای مرکز آموزشی مربوط نباشند بقیه خدمت دوره ضرورت را در یکی از درجات گروهبانی وظیفه انجام خواهند داد.
تبصره ۳ - در صورتی که مشمولان موضوع این ماده در هر یک از مراحل آموزشی به علل سیاسی و امنیتی واجد صلاحیت نیل به مقام افسری تشخیص داده نشوند بقیه خدمت دوره ضرورت را مانند افراد وظیفه انجام خواهند داد.

ماده ۴۹ - حقوق ماهانه افسران - درجه‌داران - دانشجویان و دانش‌آموزان و افراد وظیفه به شرح زیر خواهد بود:

الف - حقوق افسران وظیفه به میزان حقوق ثابت ماهانه سال اول افسران هم درجه کادر ثابت.

ب - حقوق درجه‌داران وظیفه

۱- گروهبان سوم ۱۱۵ واحد حقوقی

۲- گروهبان دوم ۱۲۵ واحد حقوقی

۳- گروهبان یکم ۱۳۵ واحد حقوقی

ج - حقوق دانشجویان وظیفه در مدت آموزش مقدماتی و دانش‌آموزان وظیفه در مدت آموزش مقدماتی و تخصصی ۲۰۰۰ ریال.

د - حقوق دانشجویان وظیفه در مدت آموزش تخصصی ۲۵۰۰ ریال.

ه - حقوق ماهانه افراد وظیفه به میزانی است که هر سال در بودجه وزارت دفاع پیش‌بینی می‌شود.

ماده ۵۰ - افسران و درجه‌داران وظیفه در صورت اعزام به مأموریت یا انتقال یا خدمت در مناطق بد آب و هوا مشمول مقررات فوق‌العاده و مزایای مربوط به افسران و درجه‌داران کادر ثابت نسبت به حقوق آنان خواهند بود و در صورتی که در یگانها و قسمتهایی که پرسنل کادر ثابت آنها از مزایای قانونی خاص استفاده می‌کنند، مشغول خدمت شوند و در شرایط مشابه از مزایای مزبور نسبت به حقوق خویش استفاده خواهند کرد.

تبصره ۱ - افسران و درجه‌داران وظیفه‌ای که در محل سکونت خود خدمت می‌نمایند، از مقررات مربوط به بدی آب و هوا، مذکور در این ماده استفاده نخواهند کرد.

تبصره ۲ - سربازان وظیفه در غیر زمان جنگ یا بسیج عمومی به طور اجباری بیش از یک سال (نیمی از مدت خدمت) از خدمت خود را در نقاط بد آب و هوا خدمت نخواهند کرد.

تبصره ۳ - طبقه بندی مناطق از نظر آب و هوا طبق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به وسیله ستاد مشترک با هماهنگی سازمان امور اداری و استخدامی کل کشور تهیه و به تصویب وزیر دفاع برسد.

تبصره ۴ - به افسران و درجه‌داران وظیفه‌ای که بنا به تقاضای شخصی منتقل می‌شوند هزینه سفر و فوق‌العاده انتقال تعلق نمی‌گیرد.

ماده ۵۱ - به پرسنل وظیفه‌ای که در عملیات جنگی شرکت می‌نمایند، فوق‌العاده عملیاتی بر طبق ضوابطی که توسط وزارتین دفاع و سپاه پاسداران تهیه و به تصویب شورای عالی دفاع می‌رسد پرداخت خواهد شد.

ماده ۵۲ - میزان مرخصی پرسنل وظیفه در مدت خدمت و نحوه استفاده از آن طبق مقررات مرخصی پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

ماده ۵۳ - کسانی که در حین خدمت وظیفه عمومی در هر یک از دوره‌های ضرورت، احتیاط و ذخیره به سبب انجام وظیفه یا شرکت در عملیات رزمی و یا قیود خدمتی شهید یا فوت یا معلول شوند از لحاظ میزان و نحوه پرداخت حقوق وظیفه و مستمری مشمول قوانین و مقررات مربوط به پرسنل کادر ثابت هم‌درجه می‌باشند و حقوق وظیفه و مستمری آنان حسب مورد از بودجه وزارتخانه‌ها یا سازمانهای مربوطه پرداخت می‌گردد.

تبصره ۱ - در صورتی که مشمولین این ماده قبل از ورود به خدمت وظیفه عمومی از کارمندان دولت یا سازمانهای تابع یا وابسته به دولت بوده و آخرین حقوق دریافتی آنان از سازمان مربوطه از میزان حقوقی که برابر این قانون به آنان تعلق می‌گیرد، بیشتر باشد حقوق وظیفه و مستمری وراثت آنان بر اساس حقوق بیشتر پرداخت خواهد شد.

تبصره ۲ - کسانی که تا تاریخ تصویب این قانون از بودجه وزارتخانه‌ها یا سازمانی حقوق وظیفه یا مستمری دریافت می‌داشته‌اند حقوق آنان کماکان از همان محل پرداخت خواهد شد.

ماده ۵۴ - پرسنل وظیفه‌ای که در حین خدمت وظیفه عمومی اسیر یا مفقودالاثراثر بشوند تا پایان دوره اسارت یا تعیین تکلیف، عائله تحت تکفل آنان به ترتیب زیر حقوق دریافت خواهند نمود:

الف - در دوره ضرورت از حقوق مربوطه و پس از پایان دوره ضرورت از حقوق هم طبقه دوره احتیاط.

ب - در دوره ذخیره از حقوق یک درجه بالاتر هم طبقه احتیاط ذخیره.

تبصره - شرایط لازم برای اسیر و مفقودالاثراثر شناخته شدن پرسنل در آیین‌نامه اجرایی این قانون پیش‌بینی خواهد شد.

ماده ۵۵ - دولت موظف است لایحه نحوه کمک به خانواده‌های مشمولینی را که با اعزام مشمول قدرت اداره معاش خود را از دست می‌دهند تهیه و ظرف مدت ۶ ماه جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

فصل ششم: احضار در مراحل احتیاط و ذخیره

ماده ۵۶ - شورای عالی دفاع می‌تواند یک یا چند طبقه از افسران و درجه‌داران و افراد وظیفه که خدمت دوره ضرورت را انجام داده‌اند و در دوره‌های احتیاط و ذخیره خدمت وظیفه عمومی هستند برای تجدید یا تکمیل آموزش نظامی فراخوانده یا پیشنهاد بسیج همگانی به مقام رهبری بنماید. نحوه احضار و مهلت معرفی فراخواندگان همچنین کسانی که به علل ناشی از وضع جسمانی یا اجتماعی یا حساسیت مشاغل آنان ممکن است از فراخوانده شدن برای تجدید یا تکمیل آموزش نظامی معاف شوند در آیین‌نامه اجرایی این قانون که توسط وزارتین دفاع و سپاه تهیه و به تصویب شورای عالی دفاع می‌رسد، تعیین خواهد شد.

ماده ۵۷ - کلیه فراخواندگان برای خدمت دوره احتیاط و ذخیره و یا تجدید یا تکمیل آموزش یا بسیج همگانی حقوقی معادل ثابت افسران، درجه‌داران و افراد کادر ثابت هم‌درجه خود حسب مورد از بودجه وزارتخانه‌های مربوطه دریافت خواهند داشت.

تبصره ۱ - فراخواندگان موضوع این ماده در صورتی که کارمند یکی از وزارتخانه‌ها یا سازمانهای دولتی یا وابسته به دولت باشند مابه‌التفاوت حقوق و مزایای خود را از سازمان متبوع دریافت خواهند داشت.

تبصره ۲ - میزان حقوق پرسنل احتیاط و ذخیره در زمان جنگ بنا بر پیشنهاد ستاد مشترک و تصویب شورای عالی دفاع خواهد بود.

فصل هفتم: غیبت مشمولان وظیفه عمومی و جرائم و مجازاتها

بخش اول - غیبت مشمولان خدمت وظیفه عمومی

ماده ۵۸ - مضمولان خدمت وظیفه عمومی (ضرورت، احتیاط، ذخیره) که برای رسیدگی یا اعزام احضار شوند و در مهلت یا موعد مقرر که از طرف اداره وظیفه عمومی اعلام شود خود را معرفی نکنند همچنین مضمولانی که معافیت‌های موقت دریافت داشته‌اند و پس از انقضاء مدت اعتبار ظرف یک ماه برای تجدید رسیدگی خود را معرفی نکنند، غایب شناخته شده و پس از معرفی یا دستگیری در صورتی که طبق مقررات این قانون قادر به خدمت و بلا مانع تشخیص داده شوند به خدمت اعزام می‌شوند و پس از انجام خدمت مقرر در صورت اعلام اداره وظیفه عمومی موضوع غیبت در محاکم صالحه قضایی مورد رسیدگی قرار می‌گیرد. و چنانچه دارای عذر موجه نباشند، به شرح زیر اتخاذ تصمیم خواهد شد:

الف - مضمولان غایب زمان صلح که در زمان صلح خود را معرفی کنند پس از تعیین تکلیف مشمولیت یا انجام خدمت دوره ضرورت به مدت ۶ ماه تا یک سال و مضمولانی که دستگیر شده باشند به مدت یک سال تا دو سال از دریافت کارت پایان خدمت یا معافیت محروم خواهند شد.

ب - مضمولان غایب زمان صلح که خود را در زمان جنگ معرفی نمایند پس از پایان خدمت یا معافیت بلافاصله کارت مربوطه را دریافت خواهند داشت و کسانی که دستگیر شوند به مدت ۲ سال ۴ سال از دریافت کارت پایان خدمت محروم خواهند شد.

ج - مضمولان غایب زمان جنگ که خود را در زمان جنگ معرفی کنند، پس از پایان خدمت یا تعیین تکلیف از نظر مشمولیت به مدت یک تا دو سال و کسانی که دستگیر شوند به مدت ۳ تا ۵ سال از دریافت کارت پایان خدمت یا معافیت محروم خواهند شد.

د - مضمولان غایب زمان جنگ که خود را در زمان صلح معرفی کنند پس از پایان خدمت تا تعیین تکلیف از نظر مشمولیت به مدت ۵ تا ۷ سال و کسانی که دستگیر شوند به مدت ۷ تا ۱۰ سال از دریافت کارت پایان خدمت یا معافیت محروم خواهند شد.

تبصره ۱ - قاضی می‌تواند غایب را به مجازات (تعزیر) دیگری که خود صلاح بداند به جای مجازاتهای فوق محکوم نماید.

تبصره ۲ - مضمولانی که تا تاریخ تصویب این قانون غایب شناخته شده‌اند چنانچه داخل کشور باشند ظرف ۶ ماه و آنهایی که در خارج از باشند ظرف مدت یک سال برای رسیدگی به وضع مشمولیتشان خود را به سازمانهای وظیفه عمومی معرفی نمایند بجز مضمولان بند (د) محرومیت‌های مندرج در ماده در مورد آنان اجرا نخواهد شد.

بخش دوم - جرائم و مجازاتها

ماده ۵۹ - مضمولین خدمت دوره ضرورت چنانچه در مدت آموزش اولیه و یا پس از خاتمه آموزش بیش از مدت ۶ ماه مرتکب فرار از خدمت شوند پس از دستگیری یا معرفی بدون احتساب مدت قبلی خدمت دوره ضرورت را انجام خواهند داد.

ماده ۶۰ - کسانی که با روش‌هایی هم چون جعل شناسنامه، استفاده از شناسنامه دیگران، اعمال نفوذ، شهادت کذب، گواهی خلاف واقع، مکتوم‌داشتن حقیقت، فریب دادن مشمول و دیگر انواع تقلب موجبات معافیت خود یا دیگران را از خدمت وظیفه عمومی فراهم سازند به ازاء هر مورد معافیت توسط دادگاه صالحه طبق قانون تعزیرات محکوم به تعزیر می‌شوند.

ماده ۶۱ - پرسنل اداره وظیفه عمومی و نیروهای نظامی و انتظامی و نهادها و ارگانها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و نمایندگان شوراها و انجمن‌های اسلامی چنانچه با سوء نیت موجبات معافیت یا اعزام مشمولی را به خدمت وظیفه عمومی من غیر حق فراهم سازند به کسر نصف حقوق از ۶ ماه الی یک سال برای فرد اول و انفصال دائم از خدمت برای فرد دوم در دادگاه صالحه محکوم خواهند شد.

تبصره ۱ - نمایندگان شوراها و انجمن‌های اسلامی که با سوء نیت موجبات معافیت یا اعزام مشمولی را به خدمت وظیفه عمومی من غیر حق فراهم سازند علاوه بر اخراج از شوراها و انجمنها به ازاء هر مورد معافیت به تعزیر طبق قانون تعزیرات محکوم می‌شوند.

تبصره ۲ - هر گاه اعمال ارتكابی متخلفین مذکور در دو ماده فوق عناوین خاص دیگری داشته باشد که مستلزم کیفر خاصی باشد به آن کیفر نیز محکوم می‌شوند.

ماده ۶۲ - استخدام مشمولان به طور کلی در وزارتخانه‌ها و مؤسسات وابسته به دولت و در کارخانه‌ها و کارگاهها و مؤسسات خصوصی بدون داشتن معافیت دائم ممنوع است.

تبصره - استخدام مشمولان غیر غایب در نیروهای مسلح جمهوری اسلامی با رعایت مقررات این قانون از محدودیت مقرر در موارد فوق مستثنی است.

ماده ۶۳ - استخدام کننده یا استخدام کنندگان مشمولین غایب در وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و نهادها برای هر یک از افراد اول و دوم به کسر نصف حقوق از شش ماه الی یک سال و در صورت تکرار سه مورد یا بیشتر به انفصال دائم از خدمت توسط دادگاه صالحه محکوم خواهند شد.

ماده ۶۴ - اشتغال به کار مشمولان با برگ معافیت موقت یا دفترچه آماده به خدمت فقط مدت اعتبار آنها بلامانع است.

ماده ۶۵ - کلیه افرادی که از اول مهر ماه سال یک هزار سیصد و پنجاه و نه تا پایان جنگ تحمیلی در خدمت وظیفه عمومی بوده‌اند و یا خواهند بود از لحاظ استخدام در وزارتخانه‌ها و مؤسسات وابسته بر سایر افرادی که در شرایط مشابه هستند حق تقدم دارند.

ماده ۶۶ - آیین‌نامه اجرایی این قانون جز در مواردی که در مواد این قانون مرجع خاصی برای آن مشخص شده است توسط وزارتخانه‌های کشور، دفاع و سپاه تهیه و تصویب هیأت دولت خواهد رسید.

ماده ۶۷ - کلیه قوانین مغایر با این قانون از تاریخ تصویب این قانون ملغی است.

تبصره - قانون مربوط به معافیت یک نفر از خانواده شهداء از شمول این قانون مستثنی است. قانون فوق مشتمل بر شصت و هفت ماده و پنجاه و هفت تبصره در جلسه روز یکشنبه بیست و نهم مهر ماه یک هزار و سیصد و شصت و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ 1363.8.8 به تأیید شورای محترم نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی - اکبر هاشمی

© 1396 حق کپی رایت متعلق به مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی ایران می باشد

